

stærkes, at der i en saadan Skole kun rent undtagelsesvis maa være lige saa mange Elever at undervise af een Lærer som i de andre. Det maa ikke kunne bringes dertil, at der i en Skole undervises 140 Børn, som det kan hende paa Landet, af en Lærer i Skolen og en Lærerinde i Forstolen, saaledes at de 70 Børn undervises i Forstolen. I saa Tilfælde vilde den Forbedring, som vi opnaa ved dette Lovforslag, blive af en overmaade tvivlsom Art. Men det Tilfælde kan træffe, og saa sætter man endda en saadan Skole, hvor en ueksamineret Kvinde underviser 70 Børn, i første Linie, det tror jeg ikke gaar an. At man har ønsket, at der skulde Kvinder til at undervise de smaa, finder jeg meget forstandigt og rigtigt, jeg tror ogsaa, de have den bedste Indflydelse paa Børn, og de have desuden det Fortrin for Mænd, at de i Reglen ikke ere saa meget inde paa at flytte, da de ikke kunne saa Forstelærere embeder. Men et er, at man nok vil være med til at ansætte Lærere, noget andet, at man sætter ueksaminerede Lærere foran eksaminerede Lærere. Disse Forstolelærere have jo kun faaet Uddannelse i et Aar, medens de eksaminerede ere blevne uddannede i 4 Aar, hine maa derfor vel antages at være mindre vel stiftede end de eksaminerede, for ikke at tale om den Uret det er, at de eksaminerede, som have bekostet 6—7 Gange saa meget som de andre paa deres Uddannelse, sættes i anden Række til Jorvel for ueksaminerede.

Angaaende Skolebygningerne har jeg kun det at bemærke, at naar vi nu i 1896 ikke stille større hygiejniske Krav end i 1856, saa maa vi dog i alt Fald heller ikke gaa nedad. Nu ved jeg ganske vist, at det Udtryk om, at de lejede Lokaler, hvori Forstolerne kunne holdes, saa vidt muligt skulle fyldestgøre disse Bestemmelser, ogsaa har faaet i et tidligere Forslag, nemlig i Fiskers Forslag af 1879, men der er den overordentlige store Forskel, at da gjaldt det saadan noget som 3,000 Forstoler, medens det nu kun gælder 300—400. Desuden er der jo ogsaa stet en Forandring i de hygiejniske Krav fra 1879 til 1896. Jeg kunde derfor ønske, at det udtrykkelig blev sagt, at Skoledirektionen havde Lov til at modsætte sig, at et saadant Lokale bliver benyttet, hvis det ikke fyldestgør Kravene fra 1856, og jeg kunde endogaa ønske, at det blev sagt, at de som Regel ikke maa anerkende et Lokale, der ikke gør det.

Mod § 12 har jeg den samme Indvending som den højtærede Minister, at man her vil slaa fast i Loven, hvad der utvivlsomt alene hører Administrationen til; men

vil man gøre det, maa man i alt Fald kun slaa det fast, som er pædagogisk uangribeligt og almindelig anerkendt, og det mener jeg ikke, man kan sige om det, der her er slaaet fast. — Jeg skal ikke opholde mig ved Spørgsmaalet om „Anstuelighedsundervisning“. Det kunde man være kommet ud over, naar man blot havde bragt Adjektivet „anstuelig“. Man kan jo kræve af alle Lærere for Smaa-børn, at de skulle undervise anstueligt. Men at indsætte en saadan Bestemmelse som den, at der skal fortælles Børnene Trost af Bibels- og Fædrelandshistorien, hvorved det udtrykkelig urgeres, at de ikke maa høres og ikke maa saa Lektier for, forekommer mig at være et Overgreb. Had skulde være til Hinder for, at Børn i 9 Aars Alderen lære et lille Salmevervs f. Eks. eller gøre lidt Rede for, hvad der Dagen i Forvejen er fortalt dem? Man kunde jo risikere i vor noget emanciperede Tid, at en saadan 9 Aars Dreng kommer til Læreren med § 12 og siger: Saadan noget kan jeg ikke have med at gøre, noget saadant kan ikke kræves af mig. — Værre er det dog, at man der har slaaet fast, at Religion skal læres „paa Grundlag af Bibelhistorien“. Det er jo et meget omstridt Spørgsmaal, og de allerfleste Lærere ere, saa vidt jeg ved, inde paa at mene, at det her bestemte ikke er rigtigt. De sige, at man skal være ganske overordentlig moden og dygtig for at kunne undvære den Vejledning, som man har gennem Katekismen og Religionslærebogen. De tro, at det er et Tab for Undervisningen, hvis man lader dem falde bort. Da det nu, som bekendt, kun drejer sig om Luthers lille Katekismus og nogle ganske enkelte Skriftsteder, kan jeg heller ikke forstaa, hvorledes det i mindste Maade skulde kunne genere et Barn, at man forlangte noget saadant af det, naar man vel at mærke ikke forlangte det for tidligt eller for strengt eller paa en aandløs Maade. Derimod kan jeg saa overordentlig let forstaa, at det kan være til stort Gavn for et Barn, at det i sine unge Aar faar indstærpet i sin Bevidsthed enkelte af de mest afgørende og vigtigste Skriftsteder, der siden kunne være som en Slags Kettesnor for det under de Forhold, som da møde det. Særlig i Gæringstider, hvor der er mange aandelige Strømninger og Understrømninger, kan man ønske saa megen Klarhed fra Begyndelsen af som muligt, og man kan sige, hvad man vil, om Dogmer og Læresætninger, men vist er det, at der er skjult et Dogme og en Læresætning i enhver Tro, og at man ikke kan undgaa at have en vis Sum af Læresætninger, hvor man har en Religion. Men det værste er dog efter